

Marta Cichy

O drugiej wojnie w Zatoce Perskiej w wiadomościach Radia Olsztyn S.A. Operacja "Wolność dla Iraku"

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 29, 148-158

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O DRUGIEJ WOJNIE W ZATOCE PERSKIEJ W WIADOMOŚCIACH RADIA OLSZTYN S.A. OPERACJA *WOLNOŚĆ DLA IRAKU*

ABOUT THE SECOND GULF WAR IN THE NEWS RADIO OLSZTYN S.A. OPERATION FREEDOM FOR IRAQ

Radio Olsztyn S.A. to największa rozgłośnia na Warmii i Mazurach. Nadaje na trzech częstotliwościach; w Olsztynie i okolicach 103,2 MHz, w Elblągu Malborku, Braniewie i okolicach 103,4 MHz i w Giżycku, Ełku i okolicach 99,6 MHz. Działa na podstawie Ustawy o radiofonii i telewizji oraz Kodeksu spółek handlowych. Przedmiotem działania olsztyńskiej rozgłośni są zadania określone szczegółowo w ustawie, a więc przede wszystkim tworzenie i rozpowszechnianie regionalnego programu radiowego. Wyjątkiem są wydarzenia nagłe, tragiczne, w których ktoś ucierpiał lub poniósł śmierć, takie jak rozpoczęcie działań wojskowych w 2003 roku w Zatoce Perskiej. Podstawę do przeprowadzenia badań wiadomości Radia Olsztyn S.A. stanowiły serwisy informacyjne nagrane w okresie: 18.02–2.03.2003 (84 wydań wiadomości), 14.04–31.05.2003 (385 wydań wiadomości), 9.06–15.06.2003 (168 wydań wiadomości), 3.11–18.11.2003 (384 wydań wiadomości), 16.02–7.03.2004 (504 wydania wiadomości), 28.06–11.07.2004 (336 wydań wiadomości), 23.10–09.11.2004 (431 wydań wiadomości), 25.04–8.05.2005 (336 wydań wiadomości), 12.12–31.12.2005 (480 wydań wiadomości). Artykuł prezentuje fragment większego badania prowadzonego nad Radiem Olsztyn S.A.

Wojna w Zatoce Perskiej

W sierpniu 2002 roku lotnictwo amerykańskie i angielskie, w ramach akcji *Południowe ognisko*, rozpoczęło naloty na system obrony przeciwlotniczej Iraku oraz inne cele strategiczne. Konflikt zbrojny między koalicją sił międzynarodowych a armią Iraku rozpoczął się 19 marca 2003 roku, w porannych godzinach, operacją *Iracka wolność*. Udział w ataku wzięły wojska USA, Wielkiej Brytanii, Australii, Danii i Polski, w sumie 297 tysięcy żołnierzy. Według deklaracji ówczesnego Sekretarza Obrony USA Donalda Rumsfelda, najważniejszymi celami ataku były:

- Obronne: znalezienie i eliminacja broni masowego rażenia oraz baz terrorystów, zdobycie cennych informacji na temat powiązań międzynarodowych organizacji terrorystycznych.

*dr, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

- Humanitarne: zakończenie sankcji ekonomicznych nałożonych na Irak i dostarczenie do tego kraju pomocy humanitarnej.
- Prawne: zrealizowanie rezolucji ONZ nr 1205 z 1999 roku, zrealizowanie rezolucji ONZ nr 1441 z 2002 roku.
- Polityczne: likwidacja reżimu Saddama Husajna, pomoc w ustanowieniu demokracji w Iraku.
- Ekonomiczne: zabezpieczenie pól naftowych Iraku i innych zasobów naturalnych tego kraju¹.

Serwisy informacyjne na całym świecie podawały informacje z pola walki. Badania, które podczas pierwszych 6 dni trwania wojny przeprowadził zespół Pew Internet & American Life Projekt (2003 r.), wykazały, że w Stanach Zjednoczonych 56 proc. użytkowników sieci czytało i oglądało w Internecie relacje na temat konfliktu. Nigdy wcześniej nie miało to miejsca. Operację *Wolność dla Iraku* siły sprzymierzone, pod dowództwem Stanów Zjednoczonych, rozpoczęły bombardując główne cele w Bagdadzie. W chwili nadania tej informacji wzrósł popyt na strony z wiadomościami. Po wypowiedzi Prezydenta George'a W. Bucha, który ogłosił rozpoczęcie działań wojennych, w ciągu godziny amerykańska strona Yahoo.com zarejestrowała trzykrotny wzrost natężenia ruchu, a następnego dnia wzrósł on o 600 proc. i nadal rósł².

Na podstawie kilkudziesięciu wydań serwisów informacyjnych Radia Olsztyn S.A. z kwietnia 2003 roku, ukazał się obraz wydarzeń operacji *Wolność dla Iraku*, kiedy po około trzech tygodniach walk siły międzynarodowe objęły kontrolę nad większością terytorium Iraku, rozpoczynając okupację kraju trwającą formalnie do 2005 roku.

W wiadomościach Radia Olsztyn S.A. bardzo szczegółowo przekazywano relacje z wydarzeń przejścia przez wojska sojuszników największych, strategicznych miast w Iraku.

Po zwycięstwie w Karbali i Hillah, amerykańskie oddziały weszły do irackiej stolicy Bagdadu: „Amerykanie dotarli do centrum miasta, gdzie zajęli dwa pałace Saddama Husajna oraz plac defilad. Mimo wcześniejszych doniesień, że Amerykanie uważają dzisiejsze działania w Bagdadzie za wywiad rozpoznawczy walki w mieście nie ustają. Ważniejszych obiektów rządowych bronią oddziały gwardii republikańskiej. Amerykanie zainstalowali wzmocnione punkty kontrolne u wylotów najważniejszych ulic miasta. Ciężkie walki trwają jeszcze w rejonie przeprawy mostowej na wpadającej do tygrysu rzece Dijala na przedmieściach Bagdadu. Podczas wymiany ognia zginęło tam dwóch amerykańskich żołnierzy, a kilku zostało rannych. Oba mosty na Dijali zostały zniszczone przez broniących wschodniego brzegu Irakijczyków. Amerykanie usiłują odizolować Bagdad od reszty kraju. Do zamknięcia pętli pozostało jeszcze opanowanie wschodnich części miasta.”³

Zacięte walki trwały również w rejonie przeprawy mostowej na wpadającej do Tygrysu rzece Dijala na wschodnich przedmieściach Bagdadu. Oba mosty na rzece

¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/II_wojna_w_Zatoce_Perskiej (dostęp: 20 marca 2015).

² S. Allan, *Kultura newsów*, Kraków 2006, s. 192.

³ Wiadomości Radia Olsztyn, 7.04.2003, godz. 14.00.

zostały uszkodzone, Amerykanie przeprawili się jednak przez rzekę w kierunku centrum miasta. Amerykańskie wojsko chciało odizolować Bagdad od reszty kraju⁴.

„Żołnierze amerykańscy i brytyjscy chcą przejąć kontrolę nad Bagdadem”, „Oddziały aliantów są już w centrum stolicy”, „Amerykańskie oddziały wdarty się do irackiej stolicy Bagdadu” – tak rozpoczynały się wiadomości Radia Olsztyn S.A. od 7.04.2003 roku do 9.04.2003 roku. Rozgłoszania w każdym wydaniu serwisów informacyjnych relacjonowała walki i sytuację w Bagdadzie. W jednym wydaniu przedstawiano nawet po dwie lub trzy informacje ze stolicy Iraku.

Doniesienia z Bagdadu przeplatały się z wiadomościami z Basry: „Tymczasem po kilkunastu dniach walk brytyjskie i amerykańskie oddziały zajęły prawie całą Basrę na południu Iraku. Jeden z żołnierzy siódmej brygady pancерnej powiedział, że walki o Basrę są w zasadzie zakończone. Jednak według amerykańskich i brytyjskich dowódców w Basrze są jeszcze pojedyncze ogniska oporu. W mieście jest teraz około 4 tysięcy żołnierzy, 200 czołgów i kilkaset wozów bojowych. Brytyjscy żołnierze zajęli miejscowy pałac Saddama Husajna. Zacięte walki stoczono w rejonie uniwersytetu, którego broniły irackie jednostki paramilitarne.”⁵

Tymczasem na Gramo spotkali się minister obrony Federacji Rosyjskiej Siergiej Iwanow i doradczyni prezydenta USA do spraw bezpieczeństwa publicznego Condoleezza Rice. Rozmowy dotyczyły bezpieczeństwa Iraku, a zwłaszcza jego rekonstrukcji po zakończeniu operacji militarnej. Condoleezza Rice podkreśliła, że w odbudowie Iraku podstawową rolę powinny odegrać Stany Zjednoczone. Rosja opowiedziała się za dominującą rolą ONZ⁶.

Ponieważ w radiu występuje zjawisko powtarzalności, w kolejnych wiadomościach przedstawiano co godzinę te same informacje, jednak uzupełniane nowymi faktami. Tak też było, gdy do irackiej niewoli trafiło dwóch polskich korespondentów. Wiadomość przekazywano w każdym wydaniu serwisów. Do niewoli dostali się Jacek Kaczmarek z Polskiego Radia i Marcin Firlej z TVN24. Zatrzymała ich grupa uzbrojonych Irakijczyków na drodze z Nasariji do Nadżafu. Reporterzy jechali z dwójką polskich dziennikarzy z telewizji TVN – Maciejem Worochem i Piotrem Piłatem, ale im udało się uciec i to oni zawiadomili najbliższą jednostkę amerykańską⁷.

W kolejnych godzinach informowano: „...Maciej Woroch w wypowiedzi dla TVN24 zapewnił, że do momentu, w którym ostatni raz widział zatrzymanych dziennikarzy nic złego im się nie stało. Woroch powiedział, że do zatrzymania przez Irakijczyków doszło na drodze do Karbalii miasta oddalonego o kilkadziesiąt kilometrów na południe od Bagdadu. Dziennikarze zmierzali tam po wiadomości, że wojska amerykańskie przejęły kontrolę nad Karbałą. Po drodze natrafili na iracki posterunek, gdzie dwaj polscy dziennikarze zostali zatrzymani. Ministerstwo Spraw Zagranicznych robi wszystko, aby doprowadzić do uwolnienia zatrzymanych w Iraku polskich dziennikarzy zapewnia rzecznik MSZ Bogusław

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem, godz. 16.00.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem, godz. 17.00.

Majewski. Również Polskie Radio czyni wszelkie możliwe starania u władz polskich i amerykańskich by odnaleźć i uwolnić dziennikarzy.”⁸

Informacja w podobnej formie ukazywała się aż do momentu uwolnienia korespondentów: „Dwaj polscy dziennikarze uprowadzeni przez Irakijczyków są już na wolności. Jacek Kaczmarek z Polskiego Radia i Marcin Firlej z TVN24 uciekli Irakijczykom korzystając z zamieszania podczas ostrzału irackiej opozycji. Dziennikarze są już w bazie wojsk koalicji.”⁹

Wiadomość uzupełniona o relacje korespondenta, opisująca niewolę i ucieczkę reporterów przekazywana była, co godzinę, do wieczora.

Od kwietnia 2003 roku, w Irlandii Północnej, trwały rozmowy Prezydenta Stanów Zjednoczonych Geорга Bucha z Premierem Wielkiej Brytanii Tony Blairem. Trzecie już spotkanie przywódców koalicji zbrojnej od początku wojny z Irakiem dotyczyło przede wszystkim pomocy humanitarnej dla Iraku i przyszłości tego kraju po obaleniu reżimu Saddama Husajna. Premier Blair, podobnie jak wielu przywódców krajów Unii Europejskiej, stwierdził, że główną rolę w rekonstrukcji gospodarki należy powierzyć ONZ. George Bush zapowiedział, że tymczasowy rząd w Iraku, składający się z Irakijczyków, zostanie utworzony tak szybko, jak to będzie możliwe. Bush powtórzył na wspólnej konferencji prasowej z Premierem Wielkiej Brytanii Tony Blairem, że antyiracka koalicja jest gotowa współpracować w odbudowie powojennego Iraku z instytucjami międzynarodowymi w tym ONZ¹⁰.

W trwających walkach w Bagdadzie wzięło udział kilka tysięcy amerykańskich Marines oraz ponad sto czołgów i transporterów opancerzonych. Samoloty koalicji zbombardowały pozycje irackie przy wjeździe na most republiki, główną przeprawę przez Tygrys, leżącą około kilometra od pałacu prezydenckiego, którego zdobycie ogłosili Amerykanie. Natomiast Marines poinformowały o zdobyciu wojskowego lotniska Raszid w Bagdadzie. Iracka telewizja po raz pierwszy od wybuchu wojny nie pokazała aktualnych zdjęć Saddama Husajna. Ostatni raz iracki przywódca pojawił się dzień wcześniej, kiedy emitowano zdjęcia ze spotkania z jego najbliższymi współpracownikami. Właśnie w trakcie trwania posiedzenia amerykańskie samoloty zbombardowały budynek, w którym według amerykańskiego wywiadu, miało się ono odbywać. Zamilkła bagdadzka rozgłośnia radiowa, stołeczne stacje radiowe i telewizyjne¹¹. Po ukazaniu się w mediach relacji telewizyjnej z zajęcia pałacu Husajna, iracka obrona Bagdadu uległa dezorganizacji. Rozpoczął się okres niekontrolowanego przez nikogo bezprawia, ograbiono m.in. zasoby Narodowego Muzeum Iraku. Wojsko amerykańskie skoncentrowało się na ochronie pałaców Saddama Husajna, chroniono Ministerstwo Wydobywania Ropy Naftowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz kilka wybranych szpitali, elektrowni i ujęć wody¹².

Radio Olsztyn S.A. szczegółowo informowało, co dzieje się w Bagdadzie i Basrze po zakończeniu głównych działań wojennych: „W Bagdadzie, gdzie po

⁸ Ibidem, godz. 18.00.

⁹ Wiadomości Radia Olsztyn, 8.04.2003, godz. 12.00.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem, godz. 18.00.

¹² Ibidem.

wejściu wojsk koalicyjnych z ulic zginęła policja, ludność rabuje budynki w tym biuro ONZ i sklepy sportowe wokół budynku irackiego komitetu olimpijskiego. Przewodniczącym komitetu, którego budynek płonie jest syn Saddama Husajna – Udaj. Arabskie telewizje pokazują ulice miasta, na których ludzie wynoszą z budynków meble, dywany, a nawet wazon. Rabusie wywożą wszystko samochodami ONZ, w garażach budynków publicznych nie ma już żadnych samochodów. Z hotelu „Palestyna” zniknęli wszyscy policjanci, którzy pilnowali tam zagranicznych dziennikarzy. W mieście Basra, na południu Iraku, gdzie w ciągu ostatnich kilku dni dochodziło do masowych rabunków w opuszczonych budynkach i sklepach, dziś przypadki takie są sporadyczne.”¹³

O porachunkach między mieszkańcami Basry informowali na bieżąco również m.in. dziennikarze arabskiej telewizji Al Jazeera. Przeciwnicy reżimu Saddama Husajna dokonywali egzekucji członków partii Baas. Irakijczycy pokazali dziennikarzom więzienie w Basrze, gdzie – jak powiedzieli – tajna policja Husajna przez dziesięciolecia torturowała więźniów, bijąc ich i okaleczając, stosując wstrząsy elektryczne i kąpiele w chemikaliach. Zbudowane z białego kamienia więzienie, znane pod nazwą *biały lew*, zostało spalone i częściowo zdemolowane podczas brytyjskich bombardowań Basry. Kilkuset Irakijczyków przyszło zobaczyć puste więzienie. Wśród nich znaleźli się krewni zaginionych więźniów. Przeglądali w gruzach kartoteki z odciskami palców i nazwiskami więzionych. Były więzień Hamed zaprowadził brytyjskich reporterów na dziedziniec za więziennym budynkiem, gdzie pokazał pudłowate cele ogrodzone drucianą siatką i drucianym dachem, i powiedział, że niektóre z tych cel, które miały czerwone drzwi z wielkimi ryglami były przeznaczone dla kobiet i dzieci¹⁴.

Ze względu na bezpieczeństwo, działalność w Bagdadzie zawiesił Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża. W centrum Bagdadu ludność zburzyła pomnik Saddama Husajna stojący na wysokim cokole, ludzie zniszczyli wizerunki dyktatora, telewizja pokazała m.in. starszego mężczyznę, który zdjął buty i okładał nimi plakat prezydenta¹⁵. Jednak w niektórych dzielnicach Bagdadu nadal broniły się wierne Husajnowi oddziały.

Syryjski dziennik rządowy apelował do Irakijczyków o ustanowienie w swoim kraju systemów rządów demokratycznych. Była to pierwsza oficjalna reakcja strony syryjskiej na wydarzenia w sąsiednim kraju: „Wszyscy Irakijczycy, wszystkie siły, nurty partii, organizacje powinny zapomnieć o przeszłości i rozpocząć wspólną pracę bez obecnych interwencji by ustanowić pluralistyczne rządy demokratyczne – napisał syryjski dziennik przedstawiający oficjalne stanowisko władz w Damaszku. Syria podobnie jak dotąd Irak rządzona jest od 63 roku przez partię socjalistycznego odrodzenia arabskiego Baas. W roku 66 konflikt w łonie partii spowodował powstanie dwóch zwalczających się kierownictw syryjskiej i irackiej.”¹⁶

¹³ Wiadomości Radia Olsztyn, 9.04.2003, godz. 13.00.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Ibidem, godz. 17.00.

¹⁶ Wiadomości Radia Olsztyn, 10.04.2003, godz. 12.00.

Na północy Iraku siły kurdyjskie mające kontrolę nad iracką częścią Kurdystanu, 10 kwietnia 2003 roku, z pomocą brytyjskich i amerykańskich wojsk, otoczyły i zajęły Kirkut. Radio Olsztyn o godz. 13:00 nadało korespondencję wysłannika specjalnego Polskiego Radia Jacka Karczmara: „Oddziały kurdyjskie wspierane przez amerykańskich Marines wkroczyły do Kirkutu. Brytyjski dowódca twierdzi, że to kluczowe miasto, na bogatej w ropę północy Iraku jest pod kontrolą sprzymierzeńców wojsk sojusznicych. Dygnitarze reżimu Saddama Husajna uciekli. Panuje tam chaos. Kurdyjscy żołnierze twierdzą, że mają kontrolę nad całym miastem i że jest tylko parę punktów oporu zorganizowanego przez członków partii Baas. Turecka telewizja pokazuje świętujących zwycięstwo, kurdyjscy żołnierze strzelają w powietrze. Korespondenci donoszą także o grabieżach budynków rządowych. Strzały i odgłosy bombardowania słychać w Nadzafie w środkowym Iraku. Ze wschodu zbliżają się wojska irackie. Donosi o tym specjalny wysłannik Polskiego Radia Jacek Karczmarek (...) Rzecznik amerykańskiej armii powiedział, że wojska koalicji czekają jeszcze ciężkie walki. Główny cel ich działań, czyli obalenie reżimu Husajna nie został jeszcze osiągnięty. Według niego pozostałości oddziałów irackiej gwardii republikańskiej przegrupowują się i łączą swoje siły na północy w pobliżu Kirkuku i Mosulu¹⁷.

W irackich ambasadach na całym świecie panował zamęt. Dyplomaci czekali na instrukcję, co robić. W niektórych placówkach niszczone dokumenty. Przedstawiciel Iraku przy ambasadzie ONZ po obejrzeniu scen zajęcia przez amerykańskie wojska Bagdadu, powiedział, że „gra się skończyła”. Nad placówką iracką w Tokio przez cały czas powiewała iracka flaga, a w Brazylii pracownicy ambasady palili dokumenty. Przed przedstawicielstwem Iraku w Londynie demonstrowali emigranci iraccy, a 24 osoby zostały aresztowane¹⁸.

Wydarzenia w Iraku zaniepokoiły również Turcję, która bojąc się o własne interesy, domagała się usunięcia Kurdów z Kirkutu, ponieważ władze w Ankarze obawiały się, że miasto mogłoby stać się finansową bazą dla niezależnego kurdyjskiego państwa. Minister Spraw Zagranicznych Turcji Abdullah Gül poinformował, że amerykański Sekretarz Stanu Colin Powell zapewnił władze w Ankarze, że amerykańskie oddziały wycofają kurdyjskich żołnierzy z Kirkuku. Kolejnego dnia wojska kurdyjskie wspierane przez Amerykanów weszły do miasta, z którego wycofali się Irakijczycy. Według France Press siły kurdyjskie miały pod kontrolą pola naftowe w rejonie miasta. Szef tureckiej dyplomacji powiedział, że Ankarę i Waszyngton porozumiały się w sprawie umieszczenia w północnym Iraku tureckich obserwatorów wojskowych, którzy będą nadzorowali, czy Kurdowie wycofują się z Kirkuku. Wcześniej tureckie władze oświadczyły, że jest nie do przyjęcia, żeby kurdyjscy wojownicy tzw. peszmergowie pozostali w Kirkuku na stałe. Władze w Ankarze obawiały się, że iracka kontrola Kirkuku, wielkiego ośrodka przemysłu naftowego, mogłaby się stać finansową bazą dla niezależnego kurdyjskiego państwa. Turcja, której znaczną część ludności stanowiła kurdyjska mniejszość, miała w gotowości

¹⁷ Ibidem, godz. 13.00.

¹⁸ Ibidem, godz. 15.00.

przygotowane przy granicy z Irakiem swoje wojska i mogła wkroczyć, jeśli uznałaby, że jej interesy są zagrożone¹⁹.

Następnego dnia amerykańscy Marines odnaleźli jedno z ruchomych laboratoriów, o których istnienie oskarżano Irak jeszcze przed wojną – podała telewizja Fox News. Pół ciężarówka, na którą trafiono w pobliżu Bagdadu przypominała zwykły pojazd pomagający w nakierowywaniu pocisków raketowych. Jednak po bliższym zbadaniu, za maskującą ścianką odkryto specjalistyczny sprzęt umożliwiający przechowywanie i operowanie tzw. materiałami niebezpiecznymi, np. biologicznymi czy chemicznymi²⁰.

Los powojennego Iraku był głównym tematem spotkania prezydentów w Petersburgu: Rosji – Władimira Putina, Francji – Jacquesa Chiraca i kanclerza Niemiec – Gerharda Schrödera. Podczas szczytu nie podpisano jednak żadnych oficjalnych dokumentów²¹.

Złe nastroje społeczne, bezprawie, samosądy spowodowały, że ludność czuła się zagrożona. Kolejne doniesienia z pola walki przeplatały się już z informacjami niezadowolonia z zaistniałej sytuacji: „W Bagdadzie Irakijczycy głosują przeciwko Amerykanom. Nie chcemy ani Saddama ani Busha.”²²

Przywódcy Unii Europejskiej na szczycie w Atenach stwierdzili, że odbudowa Iraku powinna odbywać się pod obserwacją ONZ²³.

Tymczasem media donosiły o kolejnych niezadowoleniach społecznych: „Imanowie włączają się w działalność polityczną apelując o wyjście Amerykanów z Iraku. Odezwa najwyższych autorytetów semickich i szyickich w Bagdadzie wezwała wszystkich Muzułmanów, aby po dzisiejszej modlitwie demonstrowali”²⁴ oraz odkryciach wojsk międzynarodowych: „W Bagdadzie odkryto masowe groby więźniów politycznych”²⁵, „W Iraku znaleziono związki chemiczne do produkcji zakazanej broni.”²⁶

Przekazanie władzy nowemu rządowi w Iraku miało nastąpić 30 czerwca 2003 roku, jednak władza była przekazywana stopniowo już kilka tygodni wcześniej, wiele irackich ministerstw było już niezależnych od dłuższego czasu i zarządzanych przez Irakijczyków. Podpisanie dokumentu przekazującego władzę w ręce premiera i prezydenta Iraku nastąpiło dwa dni wcześniej ze względu na bezpieczeństwo i groźby zamachów 30 czerwca. Oznaczało to, że zakończono okupację Iraku, a kraj odzyskał suwerenność²⁷.

Zakończenie działań wojennych nie oznaczało, że w Iraku nastąpił pokój; cały czas po 1 maja 2003 roku trwały tam walki. Na początku koncentrowały się na terenach zamieszkałych przez semitów, którzy to byli przedstawicielami reżimu

¹⁹ Ibidem, godz. 16.00.

²⁰ Wiadomości Radia Olsztyn, 11.04.2003, godz. 12.00.

²¹ Ibidem.

²² Wiadomości Radia Olsztyn, 13.04.2003, godz. 16.00.

²³ Wiadomości Radia Olsztyn, 17.04.2003, godz. 14.00.

²⁴ Wiadomości Radia Olsztyn, 18.04.2003, godz. 14.00.

²⁵ Wiadomości Radia Olsztyn, 21.04.2003, godz. 13.00.

²⁶ Ibidem, godz. 14.00.

²⁷ Wiadomości Radia Olsztyn, 28.04.2003, godz. 10.00.

Saddama Husajna. Jednak wraz z jednoczeniem kraju i lepszym zorganizowaniem podziemnych oddziałów irackich walczących z okupacją, walki partyzanckie, akty terroryzmu rozeszły się po całym kraju: „Kolejny samobójczy atak w Iraku. Tym razem zginęli włoscy karabinierzy.”²⁸ Premier Iraku wprowadził w całym kraju, oprócz Kurdystanu, stan wyjątkowy na okres 60 dni. Była to odpowiedź na rosnącą falę przemocy wymierzoną przede wszystkim w bezbronnych ludzi:²⁹ „W Bagdadzie eksplodował samochód-pułapka. Wybuch miał miejsce na drodze na międzynarodowe lotnisko, którą przejeżdżał amerykański konwój wojskowy. Według irackiej policji zginęło co najmniej dwóch cywilnych Irakijczyków – kobieta i mężczyzna. Amerykańskie wojsko otoczyło rejon zamachu³⁰. Walki w Iraku. Rebelianci zaatakowali trzy posterunki policji na północny wschód od Bagdadu. Zostało zabitych 45 osób. Rebelianci zaatakowali też jeden z mostów i rozrzucili ulotki wzywające mieszkańców do pozostania w domach.”³¹

W drugiej połowie 2003 roku częstotliwość wiadomości dotyczących działań wojskowych w Zatoce Perskiej zdecydowanie spadła.

Rządy Saddama Husajna zostały obalone, dyktatora ujęto 13 grudnia 2003 roku w pobliżu Tirkitu. W ręce Irakijczyków przekazano Husajna dopiero w czerwcu: „Amerykanie przekazali w ręce Irakijczyków byłego dyktatora Saddama Husajna, Saddama Husajna będą bronili także amerykańscy prawnicy.”³²

Arabska telewizja, a za nią CNN i Sky News, pokazała przesłuchanie Saddama Husajna przed Irackim Trybunałem. Saddam Husajn odmówił podpisania dokumentów po tym, jak Trybunał przedstawił mu siedem zarzutów. Saddam bronił także swojej decyzji o inwazji na Kuwejt. Husajn przed sądem nie okazywał skruchy, nazwał przesłuchanie teatrem, a prawdziwym przestępcą amerykańskiego prezydenta Georga Busha³³.

Na początku maja 2003 roku siły NATO i ONZ, mając na celu przywrócenie bezpieczeństwa i normalnego funkcjonowania rządu w Iraku, podzieliły go na cztery strefy okupacyjne:

- amerykańską północną,
- amerykańską środkowo-północną,
- międzynarodową środkowo-południową (pod polskim dowództwem),
- międzynarodową południową (pod brytyjskim dowództwem).

Radio Olsztyn S.A. informowało: „Polska będzie zarządzała północną strefą stabilizacyjną.”³⁴

Główne miasta, które wchodziły w skład strefy pod polskim dowództwem to: Karbala, Al-Hilla, Al-Kut, Ad-Diwanijja. Oprócz Polaków były tam również inne wojska, m.in. hiszpańskie, ukraińskie, słowackie, łotewskie i rumuńskie. Główna

²⁸ Wiadomości Radia Olsztyn, 12.11.2003, godz. 12.00.

²⁹ Wiadomości Radia Olsztyn, 7.11.2003, godz. 9.00.

³⁰ Wiadomości Radia Olsztyn, 8.11.2003, godz. 9.00.

³¹ Wiadomości Radia Olsztyn, 9.11.2003, godz. 9.00.

³² Wiadomości Radia Olsztyn, 30.06.2004, godz. 16.00.

³³ Wiadomości Radia Olsztyn, 1.07.2004, godz. 16.00.

³⁴ Wiadomości Radia Olsztyn, 3.05.2004, godz. 15.00.

siedziba strefy znajdowała się w Babilonie. W kwietniu 2004 roku nasiliły się ataki w polskiej strefie okupacyjnej, co spowodowało jej redukcję, zlikwidowano obóz w ruinach Babilonu, a siedzibę główną przeniesiono do Al-Hilli.

W czerwcu 2004 roku Radio Olsztyn S.A. informowało ponownie, co godzinę, że pierwsi elbląscy żołnierze polecą do Iraku i jest to pierwsza grupa trzeciej zmiany polskiej misji stabilizacyjnej³⁵. Informacja ta miała również charakter regionalny, ponieważ kolejni żołnierze byli mieszkańcami regionu Warmii i Mazur: „Do wyjazdu do Iraku szykują się kolejni polscy żołnierze. O 14.00 w Elblągu odbędzie się uroczystość pożegnania 25 żołnierzy, którzy wyjadą do Iraku, by uzupełnić skład trzeciej zmiany polskiego kontyngentu wojskowego. Wśród 25 wyjeżdżających żołnierzy są przedstawiciele niemal wszystkich jednostek, które wchodzi w skład 16 pomorskiej dywizji zmechanizowanej w Elblągu. Kolejnych uczestników misji stabilizacyjnej oddelegowały m.in. batalion saperów w Tczewie, polsko-litewski batalion sił pokojowych w Orzyszu i elbląski batalion medyczny.”³⁶

Koniec roku 2005 to koniec dziesięcioletniej prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego³⁷. Według wielu polityków był to odpowiedni czas na wycofanie wojsk polskich z Iraku. Bronisław Komorowski powiedział, że polscy żołnierze powinni zostać wycofani z Iraku. Wicemarszałek Sejmu stwierdził, że sytuacja w tym kraju bardzo sprzyja zakończeniu polskiej misji: „Wynik wyborów w tym kraju był znakomity, jeśli chodzi o frekwencję, jeśli chodzi o zaangażowanie wszystkich grup etnicznych, a więc są podstawy, aby uznać, że misja utworzenia państwa demokratycznego w Iraku została zakończona.”³⁸ Pod koniec grudnia 2005 roku premier Kazimierz Marcinkiewicz podjął jednak decyzję o pozostawieniu polskich żołnierzy w Iraku i przedłużeniu misji stabilizacyjnej³⁹.

Zakończenie

Tematy dotyczące drugiej wojny w Zatoce Perskiej zdominowały dzienniki Radia Olsztyn S.A. w pierwszym okresie ich analizy. W latach 2003–2005 był to najczęściej poruszany temat w serwisach informacyjnych. Na przełomie marca i kwietnia 2003 roku każde wydanie wiadomości Radia Olsztyn S.A. szczegółowo informowało o wydarzeniach z pola walki. Informacje dotyczące Zatoki Perskiej były czytane w serwisie jako pierwsze i bardzo szczegółowo opisywane. Wiadomości z Iraku przedstawiane były w formie czytanej, słowno-dźwiękowej oraz relacji reporterskich. Mimo iż informacje były powtarzane w ciągu dnia, co godzinę, dużo szczegółów było nowych. Zainteresowanie światem w roku 2003, a przede wszystkim wojną w Iraku, spowodowało, że olsztyńska rozgłośnia poświęciła prawie 30 proc. swoich informacji sprawom międzynarodowym.

³⁵ Wiadomości Radia Olsztyn, 30.06.2004, godz. 12.00–18.00.

³⁶ Wiadomości Radia Olsztyn, 8.11.2004, godz. 9.00.

³⁷ Wiadomości Radia Olsztyn, 19.12.2005, godz. 12.00.

³⁸ Wiadomości Radia Olsztyn, 22.12.2005, godz. 9.00.

³⁹ *Ibidem*, godz. 16.00.

W 2003 roku, w monitorowanych serwisach informacyjnych Radia Olsztyn S.A., wiadomości dotyczących wojny w Zatoce Perskiej było 23 proc., a tak szczegółowy przekaz z działań wojennych w Iraku zaburzył regionalny charakter rozgłośni. Częstotliwość przedstawiania wiadomości spadła wraz z emocjami towarzyszącymi wydarzeniu. W roku 2004 informacji poruszających konflikt w Iraku było o połowę mniej niż rok wcześniej. Liczba ta spadła z 23 proc. do 11 proc., a relacje z przebiegu walk zastąpiły wiadomości dotyczące misji stabilizacyjnej, udziału w niej polskich żołnierzy, słabnącym poparciem dla wojsk sojuszniczych, przekazaniu rządów w ręce Irakijczyków, schwytaniu Saddama Husajna oraz rosnącej fali aktów przemocy.

BIBLIOGRAFIA

Literatura przedmiotu

Allan S. 2006. *Kultura Newsów*, Kraków .

Dobek-Ostrowska B. 2007. *Komunikowanie polityczne i publiczne*, Warszawa.

Frankfurt-Nachmias C., Nachmias D. 2004. *Metody badawcze w naukach społecznych*, Poznań.

Goban-Klas T. 2008. *Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu*, Warszawa.

Kienzler. 2003. *Leksykon Unii Europejskiej*.

Lisowska-Magdziarz M. 2004. *Analiza zawartości mediów*, Kraków.

Stachyra G. 2008. *Gatunki w radiu sformatowanym*, Lublin.

Urbanowicz J. 2003. *Konflikt wolnego świata*, „Wprost”, nr 7.

[http://pl.wikipedia.org/wiki/II wojna w Zatoce Perskiej](http://pl.wikipedia.org/wiki/II_wojna_w_Zatoce_Perskiej) (dostęp: 20 marca 2015).

Literatura podmiotu

Nagrania radiowe (serwisy informacyjne Radia Olsztyn S.A.)

18.02–2.03.2003 (84 wydań wiadomości)

14.04–31.05.2003 (385 wydań wiadomości)

9.06–15.06.2003 (168 wydań wiadomości)

3.11–18.11.2003 (384 wydań wiadomości)

16.02–7.03.2004 (504 wydania wiadomości)

28.06–11.07.2004 (336 wydań wiadomości)

23.10–9.11.2004 (431 wydań wiadomości)

25.04–8.05.2005 (336 wydań wiadomości)

12.12–31.12.2005 (480 wydań wiadomości)

STRESZCZENIE

Celem opracowania jest zaprezentowanie i analiza treści wiadomości Radia Olsztyn dotyczących wojny w Zatoce Perskiej. Wiadomości z Iraku zdominowały regionalne serwisy informacyjne na początku 2003 roku, wraz z rozpoczęciem konfliktu zbrojnego między koalicją sił międzynarodowych a armią Iraku. Informacje z pola walki podawały serwisy informacyjne na całym świecie.

W artykule poruszane są takie tematy, jak: rozpoczęcie okupacji Iraku, zdobycie Basry i Bagdadu, uwięzienie dwóch polskich korespondentów: Polskiego Radia i telewizji TVN24 oraz ich uwolnienie. Po zakończeniu działań wojennych radio informowało o sytuacji społecznej w Iraku, schwytaniu Saddama Husajna i dalszej okupacji kraju przez siły międzynarodowe.

Analiza wiadomości Radia Olsztyn wykazała, że w roku 2003 informacji politycznych ze świata było 30 proc. Tak szczegółowy przekaz z działań wojennych w Iraku zaburzył regionalny charakter rozgłośni.

Słowa kluczowe: Radio regionalne, Zatoka Perska.

SUMMARY

The target of publication is presenting and analysis of content the message Radio Olsztyn relating wars in Persian Gulf. Messages from Iraq dominated regional inquiry services at the beginning of 2003, together with beginning of armed conflict between coalition of international powers and army of Iraq. Inquiry services on all the world gave Information from that battle-field.

In article considered themes like: beginning of occupation of Iraq, conquest Basra and Bagdad, imprisonment two Polish correspondents of: Polish Radio and television TVN24, and next liberation of them. After end of activities war – radio informed about social situation in Iraq, catching Saddam Husajn and continued occupation of country by international powers.

Analysis the message of Radio Olsztyn showed, that political information from world was 30 pct in year 2003. So detailed remittance from war – activities in Iraq disturbed regional character of broadcasting station.

Keywords: Regional radio, Persian Gulf.